

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL II.

Nr. 55.

Braşov, Vineri, 11 (23) Martie

1888.

PROCESUL DE PRESSĂ

al

„GAZETEI TRANSILVANIEI“.

Clușiu, 21 Martie.

Azi, 21 Martie n., s'a adusă sentința în procesul de presă al „Gazetei Transilvaniei“ de către juriul din Clușiu.

Procesul a decurs astfel: La orele 9 a. m. s'au intrunit în sala palatului de justiție Banffy jurații, membrii tribunalului, acușatii cu apărătorul lor, precum și un public cam pe jumătate românesc și pe jumătate unghuresc.

Imbulzela a fost mare, mulțime de oameni stăteau în coridore, pentru că nu încăpeau în sală.

Președintele curții cu jurați a fost d-lu președinte de tribunal Pétérfy Domokos, ér ca judecătorii au funcționat d-nii Csiszér Károly și Mikó Imre. Acușător public a fost d-lu procuror Dr. Biró Janos, notari: Kocsy Andor și Halászi Béla, ca translator d-lu avocat Dr. Aurel Isac.

La două mese, așezate înaintea mesei prezidențiale, ședeau acușatii: d-lu Dr. Aurel Mureșianu, directorul „Gaz. Trans.“, d-nul Ștefan Bobancu, redactor, și d-lu Simeon Damianu, avocat, ca apărător.

După deschiderea ședinței președintele a citit mai întâi catalogul juraților. După ce în locul juraților absenți s'au adus alți suplenți, s'a constituit juriul, după cum vi-sa telegrafat, ér jurații au depus jurământul preșcris.

După întrebările generale se dă cetire actului de acușatiune privitoriu la articuli apăruiți în Nrii 176 și 179 ai „Gazetei“ din 1887.

După cetire președintele întreabă pe procuror, dacă e învoit ca să se țină de actul de acușare, în care desparte amândouă articulele, fără a mai trage la răspundere pentru cel dintâiu pe lângă autor și pe redactorul responsabil. În urma acesta procurorul Dr. Biró declară, că se va țină de cuprinsul acușatiunii, care trage la răspundere separat numai pe autorii articulelor respective.

Președintele întreabă pe acușat, dacă voesc să facă vre-o observare? Translatorul, d-lu Dr. Isac, repetă această întrebare în limba română.

D-lu Dr. Aurel Mureșianu ridicându-se ție între altele: Noi acușatii suntem de naționalitate română. Ca români, și pe temeiul dreptului ce-lu avem și după lege, voim să ne apărăm în limba noastră maternă, de aceea rog pe d-lu președinte să binevoiască a ne împărtași, că ore d-nii jurați, chiamați a-și da verdictul în procesul nostru, pricep limba română, căci jurământul, ce l-au depus ei înainte cu unu quart de oră, îi obligă, ca să se pronunțe drept și în conștiință asupra ce-

lor, ce le vor auți și observa în decursul procesului.

Numai atunci verdictul juraților va avé sens și va corăspunde obligămintului luat de jurați, decât vor fi în stare a înțelege apărarea noastră rostită în limba română, de aceea imi permit încă odată a pune întrebarea, că de órece noi acușatii voim să ne apărăm în limba română, fi vor d-nii jurați în pozițiune de a ne pricepe?

D-lu translator Dr. Isac împărtașește tribunalului cuprinsul vorbirei d-lui Mureșianu.

Președintele răspunde, că limba oficiosă a tribunalului este cea maghiară, dér acușatorilor le este permis de a se apăra și în limba lor, dér cât pentru apărătorul lor legea cere, ca el să vorbească în limba maghiară. Cât pentru interpelarea d-lui Dr. Mureșianu președintele adresază către juriu provocarea, ca aceia dintre d-nii jurați, cari cunosc limba română, să binevoiască a se scula de pre scaunele lor.

În urma acesta din 12 jurați se ridică numai 2.

Președintele adresându-se către acușat, constată, că sunt 2 cari știu românesc, cari vor esplica și celorlalți, cele auđite în limba română.

D-lu Dr. Isac tălmăcește tóte esplicățiunile președintelui în limba română.

D-lu Dr. Mureșianu ia cuvântul:

(Aici trebuie să întrerup raportul fiindu timpul pentru postă foarte întârziat. Măne veți primi însé continuarea c'unu raport amănuțit. — Raportorul.)

Cestiunea Bulgară.

„Correspondance de l'Est“ publică următoarea corespondență ce i se trimite din Berlin:

Cu ceremonia înmormântării împăratului Wilhelm s'a sfârșit și timpul suspendării negocierilor diplomatice. Acum se va vedé ce influență va avé asupra politicei internaționale schimbarea domniei, se va vedé mai cu semă decât politica urmată de Germania în cestiunea bulgară trebuie să fi influențată prin urcare pe tron a noului suveran. În cercurile diplomatice s'a ție îndată după mórtea împăratului Germaniei, că lucrurile au să rămână totu în starea de mai înainte. Aceasta este adevărat și astăzi, și nu pare că are să se schimbe ceva deși pressa rusă se sfoțeză d'a semăna neînțelegerea în Germania și Austro-Ungaria. Ea merge atât de departe încât nu esită în scopul acesta d'a denunța întru câtva pe cabinetul vienezu țiecându că la Ballplatz se crede, că a venit momentul d'a renoi egemonia austriacă în Germania.

De sigur că telegramele amicale schimbate între principele de Bismarck și comitele Kalnoky au arătat în deajuns ceea ce se crede aici despre această glumă diplomatică. Cu tóte acestea însé, atacurile sâlbaticale ale diarelor rusesi în contra Austro-Ungariei încă continuă chiar în momentul când totu aceste foi fâtonéză adevărate imnuri în onóra

Germaniei. Aici se vede în acesta preludiul noilor propuneri pe cari Rusia se pregătește a le face în cestiunea bulgară.

De ce natură vor fi aceste propuneri? Rusia desemna-va unu candidat la corónă Bulgariei? Propune-va pe ducel de Lenchtenberg seu pe principele Waldemar de Danemarca, cum s'a ție acum în urmă? Seu cabinetul din St. Petersburg va face propuneri privitoare la ceia ce trebuie să se întempe în cazul când principele Ferdinand s'ar vedé în neputință d'a se mai menține pe tronul seu ilegal.

N'are să fiă nici una nici alta. Rusia crede, că este unu punct de onóra d'a nu iace cunoscute vederile sale ulterioare mai nainte ca principele de Coburg să părăsască pământul bulgar și la Petersburg să stărue a se crede că plecarea sa nu va întârzi. În Rusia se mai crede asemenea că puterea d-lor Stam-buloff și Nacevici se va sfârși de odată cu aceia a principelui Ferdinand.

La început cabinetul din Petersburg n'avea intențiune d'a țină cabinetul din Sofia în afară de declarațiunea de ilegalitate. Din contră se scie în modu foarte precis, că d. Nelidoff a cerut Porții să invite guvernul din Sofia d'a se asocia la declarațiunea de ilegalitate, ceea ce Porța a refuzat cu energică.

Dér, după cum se scie și se putea lesne prevedea în urma opuneri celor trei mari puteri, această declarațiune n'a obținut rezultatul ce se spera. Din contră, se prevede că guvernul bulgar va stărui în răspunsul seu asupra șederii principelui Ferdinand în Bulgaria pentru a evita anarhia. Rusia se vede deci nevoită d'a pune problema din alt punct de vedere. Ea crede a propune întruunirea unei Conferințe la care să ia parte și Bulgarii. Cu chipul acesta se crede pe malurile Nevei, că pe de o parte, se va aduce o înfrângere cabinetului din Viena cu sprijinul Germaniei, ér pe de alta, se va săpa unu abis între principele Ferdinand și poporul Bulgar. În adevăr la Petersburg se speră, că Englitera și Italia, îndată ce vor afla la masa verde, se vor despărți de Austro-Ungaria și se vor apropia de Germania, astfel că guvernul din Viena, decât nu va voi să rămăe cu totul isolat, va fi constrins să cedeze.

La óra de față nu se pôte ție că această speranță este întemeiată, dér aci se crede că Austro-Ungaria nu va pute să facă opozițiune, când celelalte mari puteri vor primi conferința; căci ea va fi propusă de Rusia sub pretest d'a menține pacea; și atunci se va găsi unu mijloc d'a crea unu *modus vivendi* între Rusia și monarchia Habsburgilor. Cât pentru dificultățile ce Porța ar pute să facă cu privire la participarea Bulgariei la Conferință, pare că nu esită nici o témă. În adevăr, d. de Nelidoff a declarat ardeli vizir, că decât Bulgaria se va arăta nezupusă, Porța va trebui numai să amenințe Bulgaria, că renunță la o suzeranitate, care îi crează greutate. Aceasta pôte să fiă o fabulă diplomatică, dér nu este mai puțin sigur că aci se așteptă dintr'unu moment într'altul sosirea propunerilor rusesi.

SCRILE PILEI.

În urma frigului și zăpezi mari, care încă nici acum nu este desghetată, lipsa de nutreț pentru vite este foarte simțită în mai multe părți ale Ardelului. Mai virtos în Câmpia, după cum ni-se comunică, economii sunt foarte îngrijați în privința acesta. Până prin 7 Martie se continuă în părțile acele ninsorile și vijeliile. Pământul, înghețat ca tunul, este acoperit încă cu pătură gróse de zăpadă, așa că bieții economii abia decât vor pute prin luna lui Aprile să scoță oile la pășunță în câmp, ér până atunci fânul celu scump și atât de necesar pentru timpul aratului, trebuie să și-l consume cu ele.

Unu solgăbiru defraudant. Tribunalul din Cassau a osândit la închisore corecțională de 2 ani pe fostul solgăbiru din Sikso, Ștefan Farkas care a sêvșit mai mult de 97 defraudațiuni. Sumele defraudate se urcă la cifra de 4207 fl. și partea cea mai mare au fost avere orfanală. Condamnatul a fost posesorul crucei de aur pentru merite, care i s'a luat în sensul legii.

Lunea trecută, ca unu fenomen ăstra-ordinar pentru timpul acesta, s'a vedut în părțile Brașovului, și mai virtos în părțile Sibiului, unu frumos curcubeu pe cer.

Ministrul unghuresc de culte și instrucțiune publică a răspuns la petițiunea orașului Cluș, prin care îi se cerea sprijin pentru înființarea unui institut de surdo-muți în Cluș. Ministrul declară, că este gata a-le trimite spre scopu acesta pe profesorul dela institutul de surdo-muți din Vaț, Olgyai János, cu salar anual de 900 fl. și 100 fl. pentru quartir, plătit dela stat. Se speră în urma acesta, că institutul peste câteva luni va fi pus în activitate.

Prin acesta „națiunea“ a venit în posesiunea unui nou mijloc de a-și înmulți elementele.

Din șematismul bisericei reformate din Ardel aflăm, că în Ardel se află cu totul 357,151 reformați cu 553 oficii parohiale și 620 posturi învățătorești. În România se află 7846 reformați, în Bucovina 300. În raport cu acestia în Ardel se află 663,344 gr. c., 846,218 gr. or.; 270,391 rom. catol.; 603,130 luterani; 51,194 unitari; 35,149 jidani; 997 de alte credințe. Cu totul sunt în Ardel 2,230,966 locuitori, dintre cari 1,310,562 Români.

Nu scim întru cât sunt esacte datele sus țieșului șematismu, dér ce privesce numărul locuitorilor români din Ardel, la totul cazul că e mai mare.

Fortificațiile Rusiei în partea apusană.

Din Kiev se scriu următoarele cu data de 12 Martie:

De mai mult timp o comisiune compusă din ofițeri de geniu și artilerie, a fost însărcinată de ministrul de războiu să studieze locurile întărite din Podolia, Volhinia, Ucraina și Basarabia.

Comisiunea și-a terminat lucrările în Volhinia și în mare parte din Podolia; în curându ea și va trimite raportul seu asupra fortului din Kiev.

Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unu an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se primumă la tóte oficiile postale din țin și din afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etajul I.; pe unu an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe unu an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unu exemplar 5 cr. v. a. seu 15 bani.
Atâtu abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Picăturile de stomach Mariazeller, care lucră escelenți în contra tuturor boalelor de stomach.

Neîntrecute pentru lipsa de apetiție, slăbiciunea stomachului, respirațiunea cu mirosu greu, umflare (vânturi), răgălela acra, colică, cataru de stomach, acrelă, formarea de petra și năsiptu, producerea excesivă de flegmă, galbinare, greață și vomare, durere de capu (deca provine dela stomach), cărcei la stomach, constipațiune seu încuiare, încărcarea stomachului cu mănăcări și beături, limbrici, suferințe de splină, ficatu și de haemorhoide. — Prețul unei sticle dinpreună cu prescrierea de întrebuințare 35 cr., sticla îndoită de mare 60 cr.

Espediția centrală prin farmaciastul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia.) Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt unu remediū secretu. Părțile conținătoare sunt arătate în prescrierea de întrebuințare, ce se află la fie-care sticlă. **Veritabile se află mai în toate farmaciile.**

Avvertimentu! Picăturile de stomach Mariazeller se falsifică și se imităză de multe ori. — Ca semnū, că sunt veritabile, servesc înviltătoarea roșiă provăduță cu marea de protecțiune de mai susu, și alară de acesta pe fiecare prescriere de întrebuințare, ce se află la fiecare sticlă, trebeu să fie arătatū, că acesta s'a tipăritū în tipografia D-lui H. Gusek în Kremsier.

Veritabile se află: **Brașovū**, farmacia **Franz Kellemen**, farmacia la „Biserica Albă”; **farm. I. Goos**; **farm. Iul. Hornung**; farmacia **F. Iekelius' W-we**; **farm. K. L. Schuster**. **Feldlōrā**: (Marienburg), **farm. Wl. Schneider**. **Sz. Szt. György**: **farm. Val. Beteg**, **farm. Barabás Fer.** 18,52—7

Nru 1888 ex 1888.

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoscință publică, cumcă spre scopulū nouei închirierī, respective arendārī, a obiectelorū mai josū amintite pe durata de 6 ani, se va ținea—pe lângă ulterioara aprobare din partea reprezentanței comunale orășenesci, **Joi în 5 Aprilie a. c. după prânđu la 3 ore**, pe basa condițiunilor contractuale și de oferte, carī se potū examina în orele oficiōse din partea fiecārui la oficiolatulū economicū orășenescū, — o nouă pertractare la amintitulū oficiolatu.

Se provocă deci toți aceia carī voescū să ofereze de a'și așterne celū multū până în 5 Aprilie a. c. la 12 ore din ȃi la administrato-rulū economicū **Ernst Hintz** ofertele scripturistice închise, provăduțe cu unū timbru de 50 cr. și cu unū vadiu de 10% din chiria, respective arenda anuală oferatā. Vadiulū are să conștea din banī gata seu hārtii de valōre. Sē se amintescā în ofertū, că pentru care obiect se oferēzā, conținēndū și dechiaratiunea, cumcă oferentulū i suntū cunoscute condițiunile contractuale și de oferte și că se supunū lorū. Chiria, respective arenda, are să se amintescā în ofertū atātū în cifre, cātū și în litere.

Obiectele de închiriatū, respective de arendatū, suntū următōrele :

1. Casa Nr. 16 cu grădina, chiria de până acum pe anū	3150 fl.—
2. Berăria orășenescă	3271 fl.50
3. Cafeneaua de pe promenadă	2001 „—
4. Prāvāliā în casa Nr. 17	820 „—
5. „ în podul bātușilor 4	240 „—
6. „ „ „ 5	300 „—
7. „ „ „ 10	200 „—
8. Magazinū mai micū în pōrta uliței scheilor	12 „—
9. O pivniță sub Buciumū Nr. 584	12 „—
10. Șatra de pe promenada de susū menitā pentru cofetāriā	40 „—
11. Cārciūma orășenescā dela Bērsā pelāngā eschiderea libertății de accisū.	3—3

Brașovū, în 8 Martie 1888.

Magistratulū orășenescū.

Turnătoria și fabrica de mașini a lui SCHLICK

Societate pe acții în Budapesta.

Biurulū centralū: VI. Waitznerring 57.—Despărțēmēntulū pentru mașini agricole: VI. Aeussere Waitznerstr. 1696—1699.

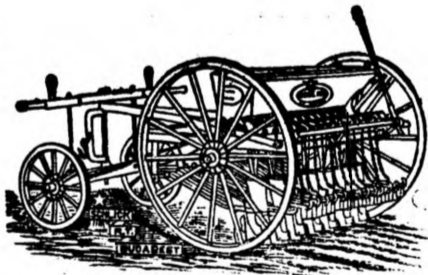
MAȘINELE DE SĚMĚNATŪ

„TRIUMPH“

patentate ale lui Schlick

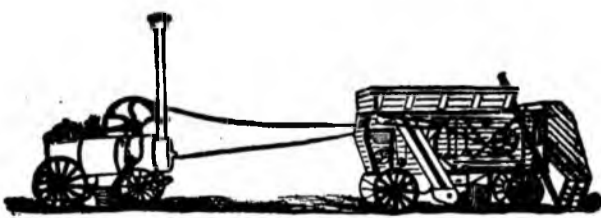
Cea mai mare distincțiune:

Diploma de onōre de aurū la concurența internațională de pluguri în Hatvas.

Plugurī pentru una brazdā patentate a lui Schlick pentru 2 și 3 brazde, Rayol. 2 premii dintēiu, Medalii de aurū și încă alte trei distincțiuni.

Plugurī originale pentru o brazdā ale lui Schlick și Vidats, plugurī pentru sapā și moșorōie, Extirpatōre etc.

Garniturī de treieratū cu vaporū, Garniturī de treieratū cu vērteju (Göpel).

Morī pentru curățitū, Morī pentru măcinatū, Mașinā pentru preparare de nutrețū etc.

PREȚURILE CELE MAI EFTINE. — CATALOAGE LA CERERE GRATIS ȘI FRANCO.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovū.

10

„ALBINA“

Institutū de creditū și de economii FILIALA BRAȘOVŪ.

Primesce depunerī spre fructificare și plătesce pentru ele amēsuratū timpului de abdicere, darea de venitū de 10% și 5, 4 seu 3 1/2 % interese;

cumpērā și vinde scrisurī fonciare de ale „Albinei“ după cursulū ȃilei, pe care totodatā le recomandā p. t. publicului ca cea mai sigurā și avantagiōsā hārtiā pentru plasarea de capitale;

escomptēzā cambii cu celū puținū douē subscrierī după calitatea lorū cu interese de 6 1/2—8%;

escomptēzā cambii cu numai o subscriere decā acelea suntū asigurate prin hipotecā cu 7% interese;

acōrdā credite de contū curentū cu 6 1/2 % interese;

acōrdā împrumuturī pe mărfurī carī au o valōre stabilā și nu suntū supuse stricārei pe lângā interese dela 6 1/2—8% după suma împrumutului;

acōrdā împrumuturī pe tōte efectele cotate la bursa din Budapesta, Viena și Bucuresci, până la 85% a cursului lorū pe lângā interese pe 6 1/2 %;

cumpērā și vinde după cursulū ȃilei monete;

primesce în comisiune cumpērarea și vinderea de ori-ce hārtii de valōre pe lângā cele mai ieftine condițiuni;

închiriazā pe teritoriulū ce-lū posedē lângā gara Brașovū, și care e prin șine în legăturā nemijlocitā cu gara însași, atātū locurī libere pentru depositarea de marfā cātū și cabine în magazinele sale seu magazine întregi, și primesce și cantitāți mai micī de mărfurī spre depozitare în magazinele sale.

Deslușirī detailate se potū lua la cassa filialei și la bārbații de încredere ai acesteia.

Oarele de cassā suntū în fiā-care ȃi dela 9—12 a. m. și dela 3—5 p. m.

Localulū „Filialei“ este în Brașovū, piață Nr. 90, etagiulū I.

Avisū d-lorū abonați!

Rugām pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponulū mandatului postalū și numerii de pe fāșia sub care au primitū ȃiarulū nostru până acuma.

Domnii, ce se abonēzā din nou, să binevoiască a scrie adresa lāmuritū și să arate și posta ultimā.

Totodatā facemū cunoscutū tuturorū D-lorū abonați, că mai avemū din anii trecuți numerī pentru complectarea colecțiunilorū „Gazetei,” precum și câteva întregi colecțiuni, pentru carī se potū adresa la subsemnata Administrațiune în casū de trebuință.

Administrațiunea „Gaz. Trans.“

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potū cumpēra în tutungeria I. Gross, în librăria Nicolae Ciurcu și Albrecht & Zillich.